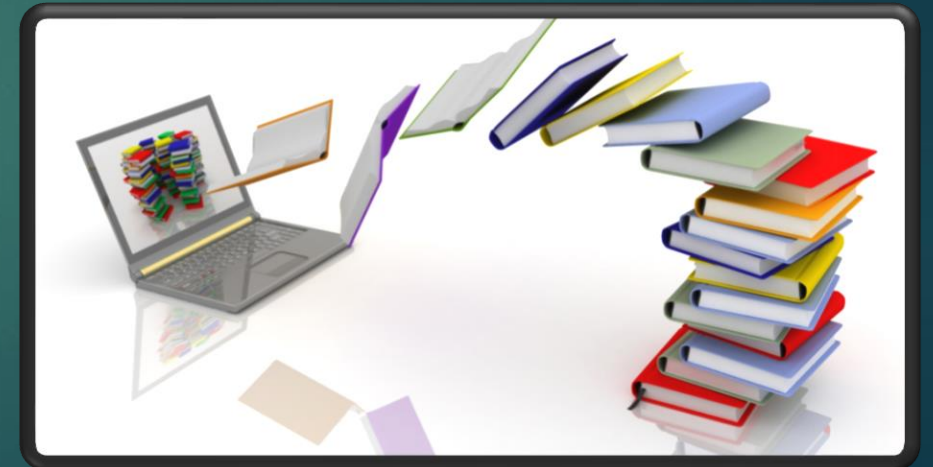

A történelem tanárok digitális pedagógiával kapcsolatos nézeteinek vizsgálata, különös tekintettel az okostankönyvek digitális munkarendben történő használatára

Kamp Alfréd, IV. éves doktori hallgató

Témavezetők: Dr. Kaposi József, Racsko Réka

1. Kutatási célkitűzés:

2

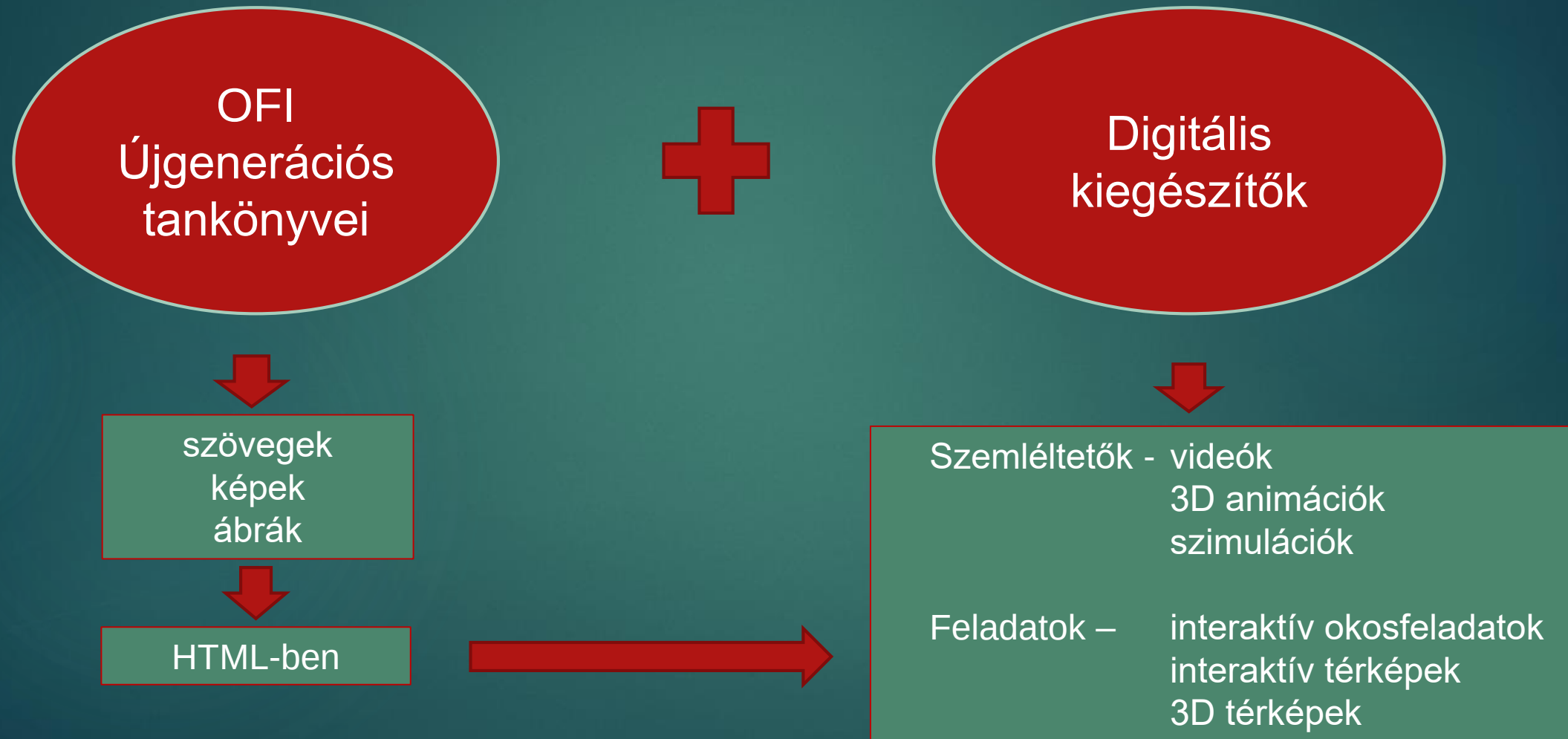
Eredeti cél: történelem tanítás jelenlegi gyakorlatának vizsgálata

Tájékozódás az állami kiadó tananyagfejlesztéseiről

- ▶ digitális tananyagfejlesztések papír könyvek kiegészítéseként
- ▶ 3. generációs digitális tananyagok: Okostankönyvek

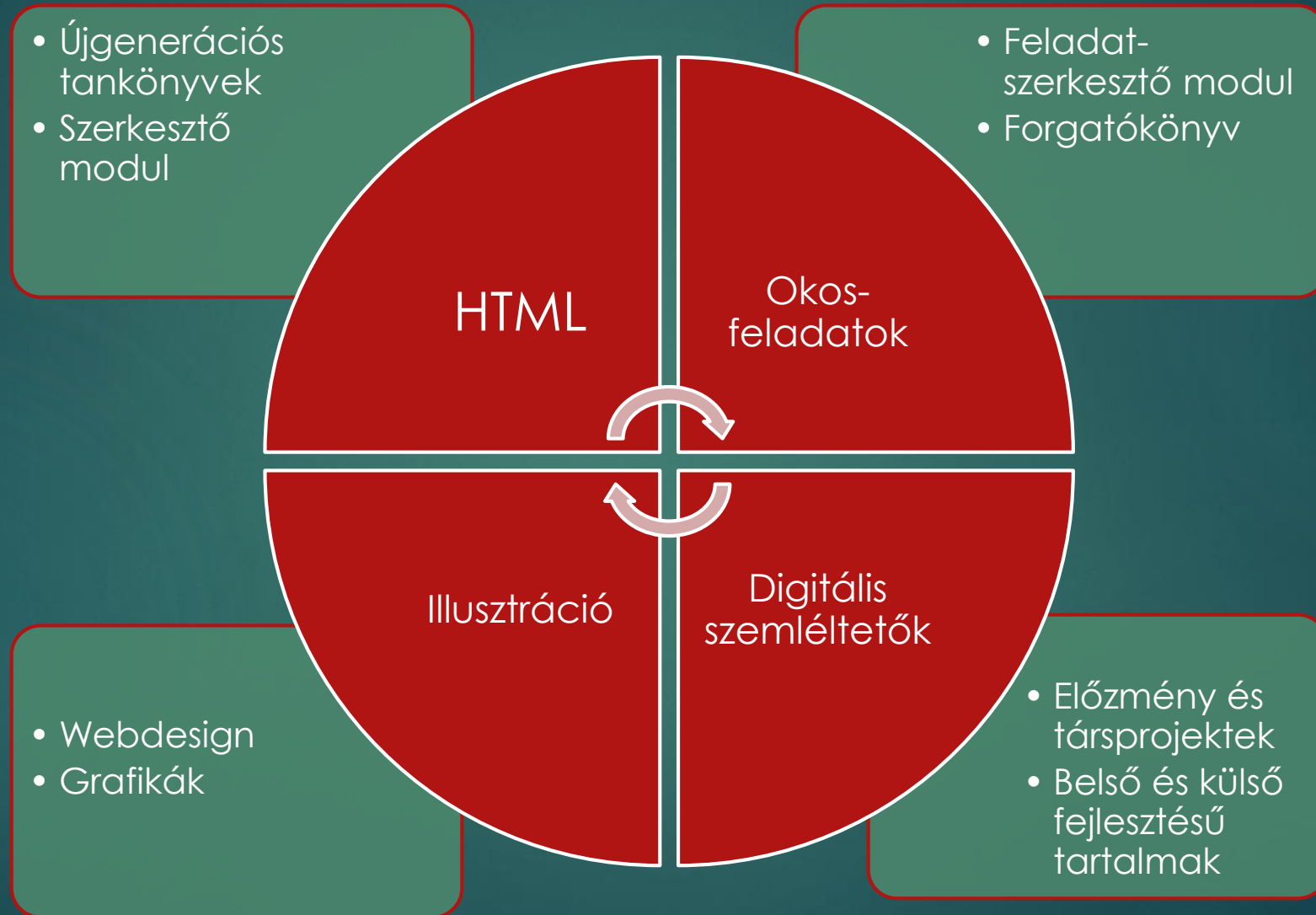
Jelenlegi célkitűzés:

- ▶ történelemtanítás aktuális helyzetének feltérképezése
- ▶ történelem tanárok digitális pedagógiával kapcsolatos nézetei
- ▶ Okostankönyvek bevéálásvizsgálata történelem tantárgy esetében

Digitális tartalomfejlesztés

4

2. Problémafelvetés

5

Digitális átállás (Racsko Réka) v.

digitális transzformáció (Prievara Tibor)

Magyarországon: *Digitális Oktatási Stratégia* (2016)

Európai Unió: *Digitális Oktatási Cselekvési Terv* I. (2018) – II. (2020-2027)

Az oktatás digitális átállását négy tényező befolyásolja:

- az infrastruktúra rendelkezésre állása (IKT),
- a digitális készségek, írástudás fejlettsége (DigComp 2.1),
- a pedagógusok képzettsége (módszertan), az iskolavezetés támogatása,
- a digitális tananyag (curriculum) rendelkezésre állása.

Az első három fejlesztése évek óta zajlik, ua. hiányzik a szakszerű és szabadon elérhető digitális tananyag a tanárok számára.

Nyitott források felértékelődése: Európai Bizottság (2013)

6

- szabad, ingyenes tananyagok (OER)
- Ingyenes, online képzések (MOOC)
- DE: a nyitott tartalmak többnyire ellenőrizetlenek.

Világjárvány: intézményes oktatás kényszerű átállása távoktatásra

- EU: nyilvános konzultáció - *Digitális Oktatási Cselekvési Terv II.*
- digitális oktatási ökoszisztéma és digitális készségek fejlesztése

EFOP 3.2.2 projektben fejlesztett Okostankönyv előnyei:

- szabadon elérhető (2020. márc. 16.), 80-100 ezer látogató
- illeszkedik a tartalmi szabályozókhoz (2020 Nat, kerettanterv),
- alkalmas a digitális pedagógia alapkészségeinek kialakítására.

3. Kutatási kérdések

7

- Mi jellemzi a történelem tanárok szakmódszertani kultúráját?
- Milyen a történelem tanárok digitális módszertani kultúrája?
- Milyen attitűddel rendelkeznek a történelem tanárok az oktatás digitális átállásával kapcsolatban? A diagnosztizáláshoz két modellt használlok:
 - TPACK-modellt (tanárok tartalmi-technológiai-pedagógiai tudásának viszonyrendszere),
 - SAMR-modellt (technológiai eszközök használatának négy szintje: helyettesítés, kiterjesztés, módosítás, újraértelmezés).
- A digitális taneszköz hatással van-e a pedagógus attitűdjére, módszertani kultúrájára? Ha igen, akkor milyen jellegű a hatás?

4. Kutatási apparátus

A vizsgálatra az alábbi táblázat szerinti ütemezésben kerülhet sor a 2019/2020-as ill. 2020/2021-es tanévben:

cél	eszköz	alany	ütemezés	feldolgozás
kvantitatív mérés	kérdőív	tanárok	tanév eleje, vége	SPSS
kvalitatív vizsgálat	interjú	tanárok (tört., mat.)	tanév eleje, vége	MAXQDA
kvantitatív mérés	Tudásszint-mérő	tanulók	tanév eleje, vége	SPSS
kvantitatív mérés	„log fájl” elemzés	tanulók	folyamatos	SPSS

5. A kutatás ideje, ill. a mintavétel

9

2019. szeptember-december között végzett kutatás:

- ▶ online kérdőíves kutatás történelemtanárok között
- ▶ történelemtanítással és a digitális pedagógiával kapcsolatban
- ▶ kitöltők számára lehetőség az Okostankönyv kipróbálására

Korábban kipróbált mérőeszközök felhasználása:

- ▶ 2002-es, tantárgyi helyzetet felmérő obszervációs kutatás, és
- ▶ 2009-es Kaposi J: Széljegyzetek c. tanulmány tantárgyi felmérés
- ▶ DPMK 2018-as digitális attitűd vizsgálatának kérdőíve,

Minta: nem reprezentatív a minta, mert az okostankönyv kipróbálása erős szelekciós tényező, így torzít.

8/1. szakasz

A történelem tanárok tanítási gyakorlatának és a digitális pedagógiával kapcsolatos nézeteinek felmérése

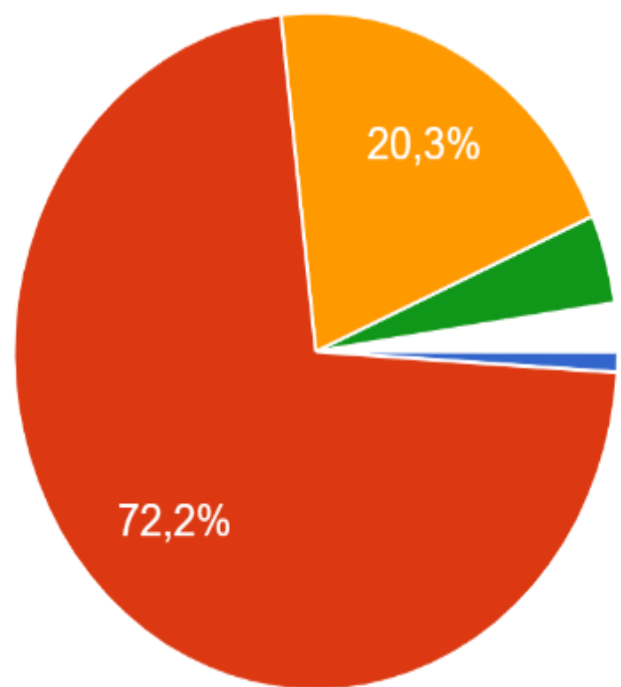
Kedves Pedagógus Kolléga!

Innovatív, közös munkára invitáljuk, melynek keretében a történelem tanárok tanítási gyakorlatát, valamint a digitális pedagógiával kapcsolatos nézeteit szeretnénk felmérni doktori (PhD) kutatás keretében. Kérjük, szánjon rá időt, és ossza meg velünk szakmai tapasztalatait!

A vizsgálat fontos része, hogy ha a kérdőív végén megadja email címét, akkor hozzáférést biztosítunk az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetében kifejlesztett digitális történelem tananyaghoz, és felkérjük egy tanévvel tesztelésére, amelynek tapasztalatairól a tanév végén kérünk szakmai visszajelzést egy másik kérdőívben.

12. Kérem, jelölje meg, milyen módon használja a tankönyvet a tanórán!

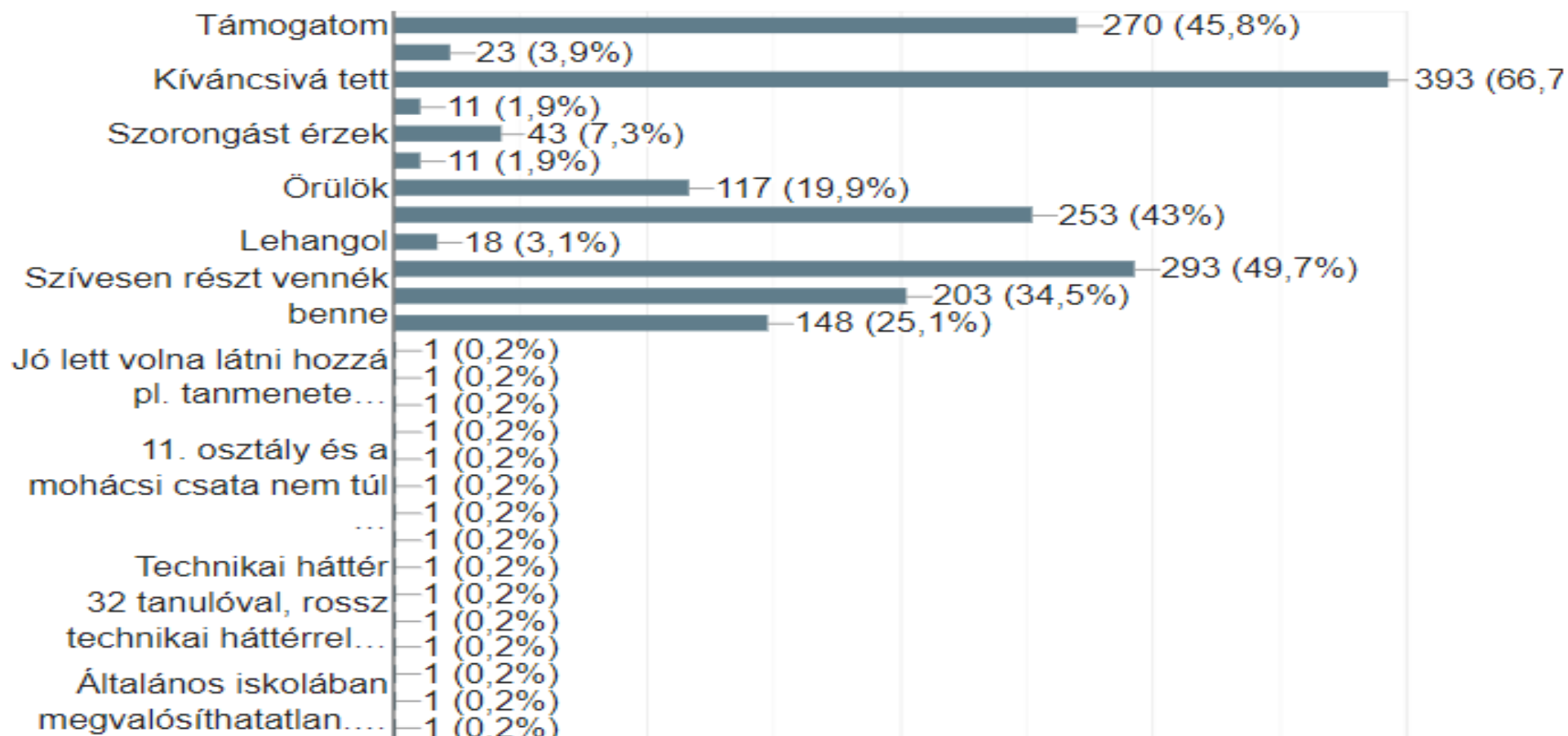
611 válasz

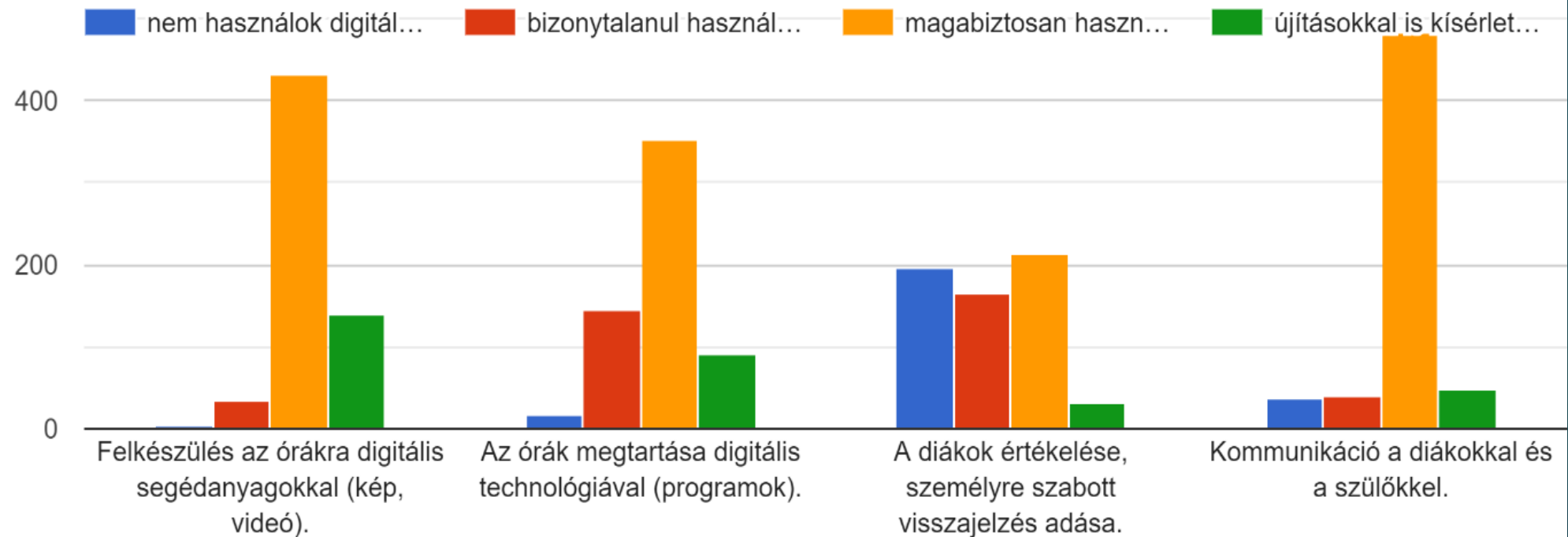
- Kizárólag a tankönyv alapján tanítok (...)
- Az óra nagy részén a tankönyv alapjá...
- Más tananyagot tanítok, de a tanköny...
- Nem használok tankönyvet, más tana...
- A tankönyv egyes részeit felhasználó...
- általában a tankönyv alapján készített,...
- A tankönyv alapján haladok, a benne l...
- Minden orán interaktív táblát használó...

34. Kérjük, tekintse meg az alábbi néhány perces videót, és ossza meg velünk gondolatait! Jelölje be azokat a kifejezéseket, amelyek leginkább jellemzik a videó megtekintése közben támadt gondolatait, érzéseit! Legalább három, legfeljebb öt kifejezést jelöljön meg!

589 válasz

45. Mennyire magabiztosan használja a digitális technológiát a következő területeken?

6. További kutatások

14

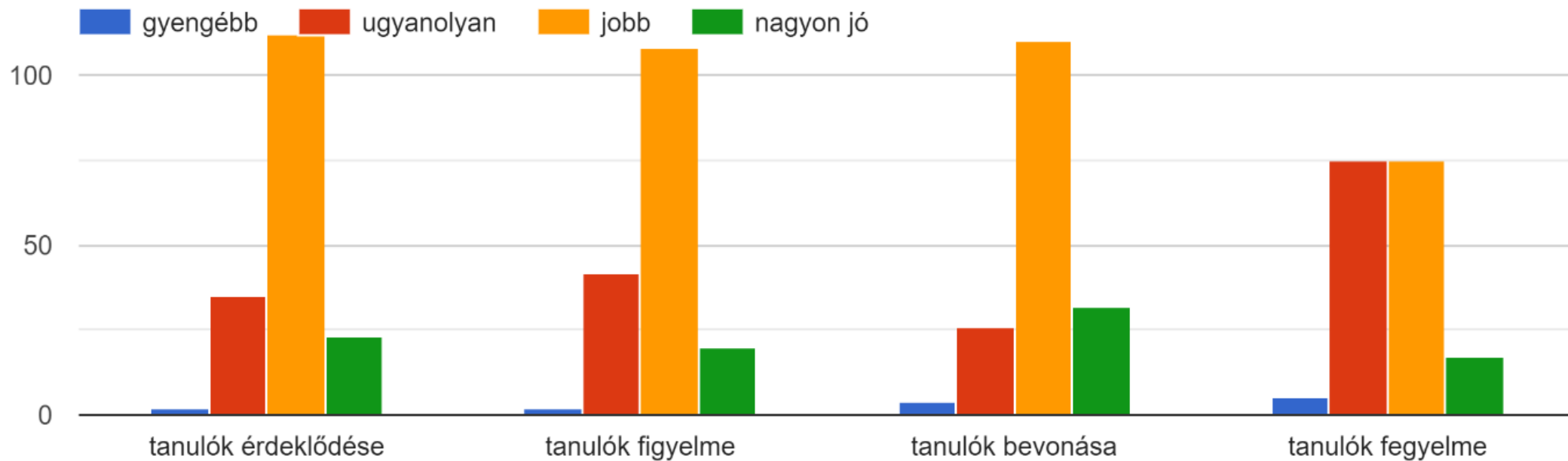
2020 nyarán kérdőíves kutatás az okostankönyv kipróbálásáról és a digitális munkarendben szerzett tapasztalatokról

Digitális munkarend kivételes helyzetet teremtett

- ▶ kizárólag digitális taneszközökkel történő oktatás kényszere
- ▶ a pedagógusok módszertana és nézetei jelentősen megváltoznak
- ▶ hipotézis: elsősorban a technológia használatában fejlődtek a tanárok

DE: a pedagógiai nézetekben nem, továbbra is frontális oktatás

8. Hogyan ítéli meg a történelem okostankönyv segítségével megtartott tanórákat a korábbi, hagyományos tanórákhoz képest az alábbi szempontok alapján (a tantermi oktatás idején)?

„A digitális világ a mai tanulókhoz közelebb áll, mint a nyomtatott tankönyveké. Egy ilyen felület sokkal motiválóbb ennek a tanulói generációnak, mint egy nyomtatott tankönyv. Az okostankönyv sokoldalúbban használható szemléltetésre, folyamatok láttatására, mint egy nyomtatott. (Pl. térképi rétegek, animációk, videók segítségével.) Az interaktív feladatok a tanárnak komoly segítség a felkészülésben, a visszajelzések területén, az értékelésben, de lehetővé teszi a tanulóknak is az önellenőrzést.

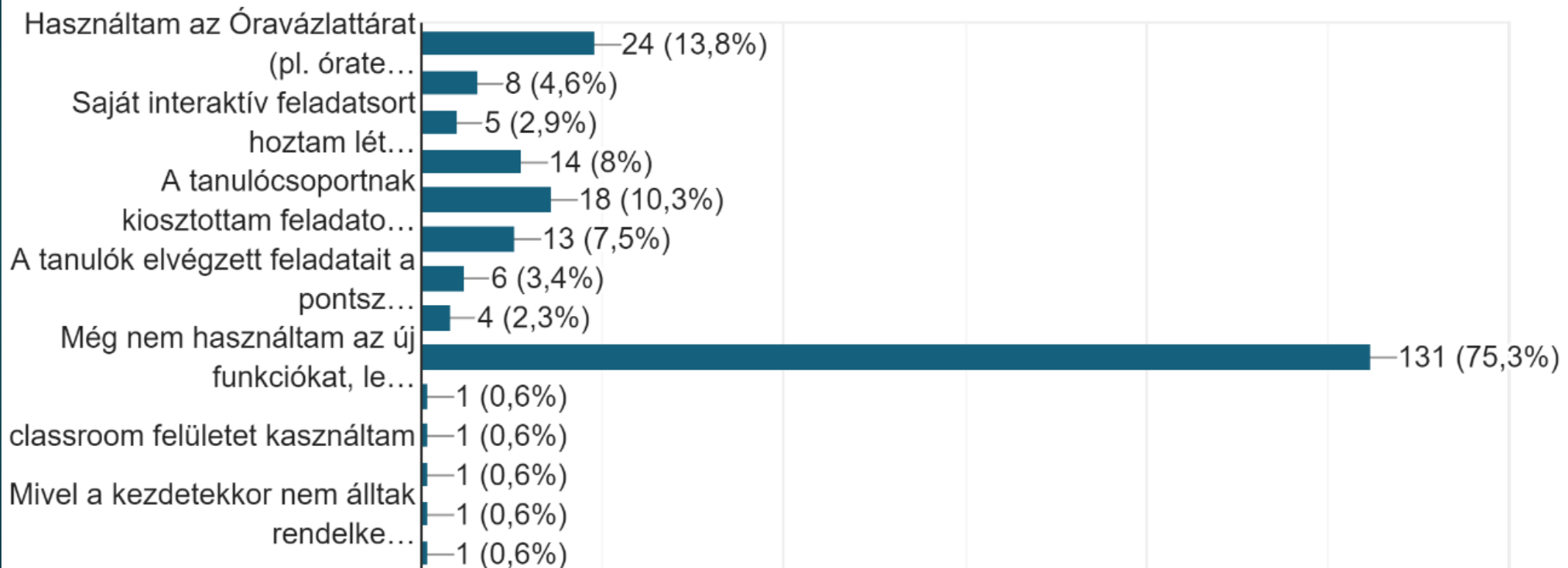
„Az adott leckékhez érdemes volna érettségi feladatokat társítani. A diákok írásbeli feladatainak megkönnyítésére hasznosak lennének a leckékhez tartozó vázlatok, esetleg gondolattérképek.”

”Készülhetne egy adatbázis, ahol feladatsorok és tesztek lennének, amelyekkel könnyebb lenne az ellenőrzés, differenciálás.

Az okostankönyv egyéb tanulási problémákkal küzdő gyerekek oktatását is lehetővé tehetné (SNI okostankönyv).”

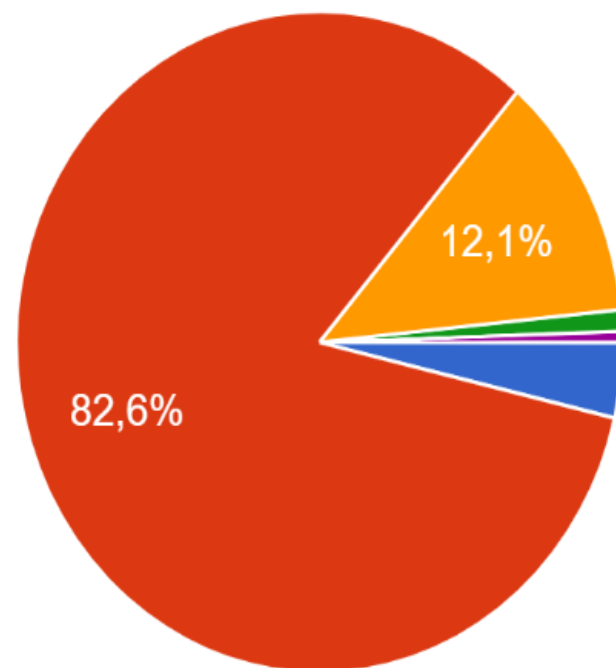
4. Kérem, jelölje meg, hogy használta-e az okostankönyv új funkcióit, amelyek áprilisban váltak elérhetővé, és amelyekhez csak regisztrációval lehet hozzáférni!

174 válasz

17. Ön egységesen vagy differenciáltan adott feladatokat a tanulóknak?

190 válasz

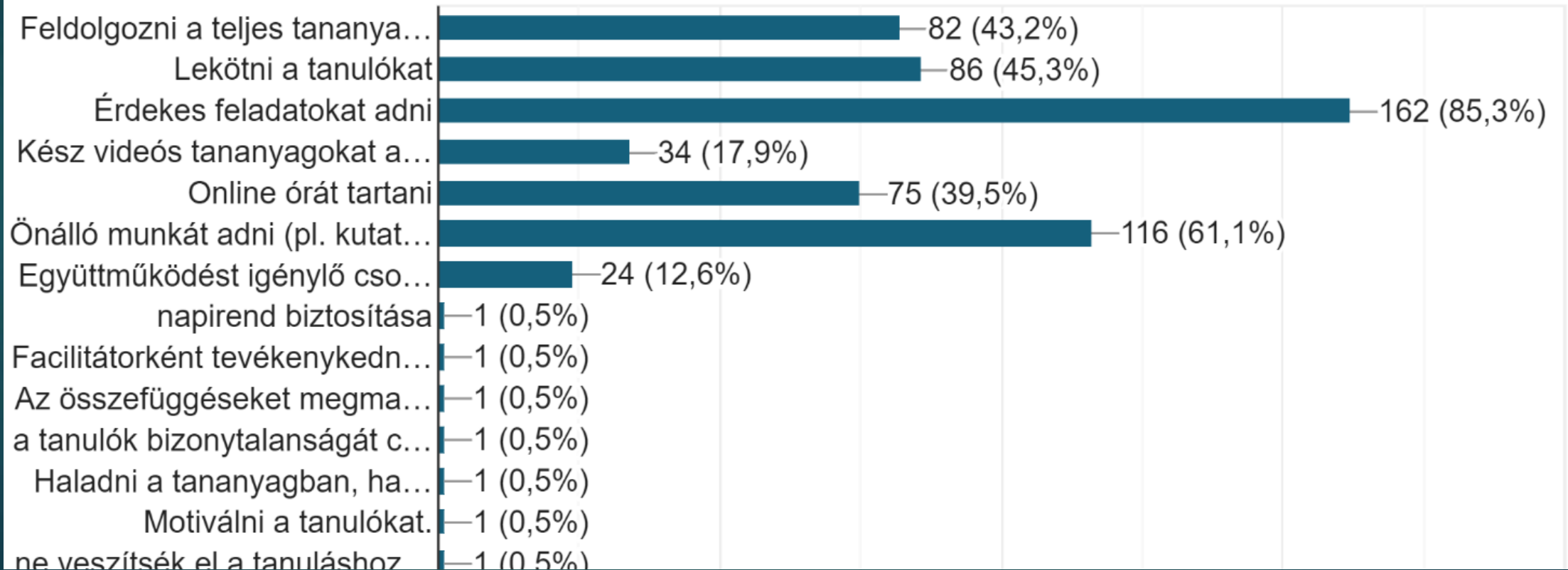
- Kizárólag egységesen
- Többnyire egységesen, néha differenciáltan
- Általában differenciáltan, ritkábban egységesen
- Mindig differenciáltan
- homogén csoportnál nem pl. emelt angolosok

Akadályozott: - nevelés, személyiségfejlesztés - önszabályozó tanulás kialakítása

19

20. Mi volt a fő célkitűzése a digitális oktatás időszakában? Jelöljön meg három célt!

190 válasz

Az Okostankönyv felhasználásának dimenziói

20

Belépő

- Az elkészült okostankönyveket használja
- Az elkészült digitális kiegészítőket akár külön használja

Közép-haladó

- Az elkészült okostankönyvek tartalmát módosítja
- Az elkészült digitális kiegészítőket módosítja

Haladó

- Saját okostankönyvet készít
- Saját digitális kiegészítőket készít

The SAMR Model for Technology Integration

SAMR

@sylviaedworth
i @edappadvice

I wonder
what's in
the ocean?

NO TECH

SUBSTITUTION

Tech acts as
a direct tool
substitute, with
no functional
change.

AUGMENTATION

Tech acts as a
direct tool
substitute,
with functional
improvement.

MODIFICATION

Tech allows for
significant
task redesign

REDEFINITION

Tech allows for the
creation of new tasks,
previously inconceivable.

ENHANCEMENT

TRANSFORMATION

HELYETTESÍTÉS

22

- ▶ A technológia hagyományos módszertanba épül be.
- ▶ Pl. ppt-t, okostáblát használunk, hagyományos módszerekkel.

KITERJESZTÉS

- ▶ A technológia plusz lehetőséget ad, de az óra frontális.
- ▶ Pl. videók, online térképek, tesztfeladatok automatikus javítással.

MÓDOSÍTÁS

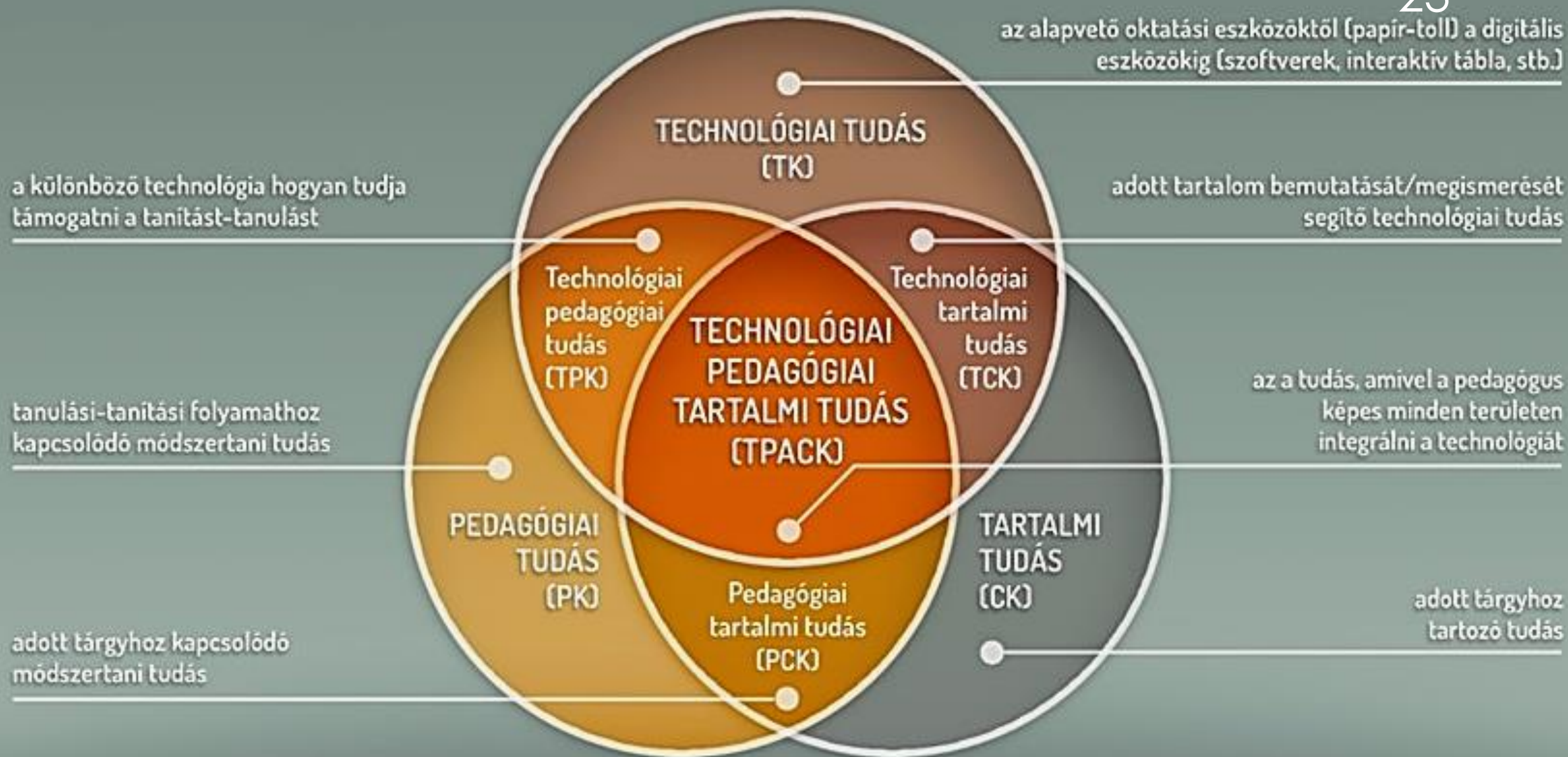
- ▶ Átalakul a tanulási tevékenység, a diákok aktív részvétele
- ▶ Pl. online csoportos kutatómunka, forráselemzés közös felületen.

ÚJRAÉRTELMEZÉS

- ▶ Új tevékenységek a tanórán: kreatív, alkotó feladatok,
- ▶ Pl. dig. történetmesélés, FB oldal készítése, híradós tudósítás

« PEDAGÓGUSOK TECHNOLÓGIAI TUDÁSÁNAK KERETRENDSZERE »

23

Köszönöm a figyelmet!

Kamp Alfréd